

GIẢI PHÁP TĂNG CƯỜNG ỨNG DỤNG CÔNG NGHỆ SỐ TRONG CÁC CƠ SỞ GIÁO DỤC NGHỀ NGHIỆP

Nguyễn Thị Phương

Phòng NCKH&HTQT

Trường Cao đẳng KTKT Tô Hiệu Hưng Yên

Trong bối cảnh cuộc cách mạng công nghiệp 4.0 đang diễn ra quy mô lớn, tác động đến đa dạng các ngành nghề, giáo dục nghề nghiệp cũng được kỳ vọng sẽ tạo bước đột phá trong chuyển đổi số. Chỉ thị số 16/CT-TTg của Thủ tướng Chính phủ về việc tăng cường năng lực tiếp cận cuộc cách mạng công nghiệp lần thứ 4 đã chỉ ra yêu cầu bức thiết trong thay đổi các chính sách, phương pháp giáo dục dạy nghề giúp nâng cao chất lượng nguồn nhân lực. Cùng lúc, quyết định phê duyệt chiến lược phát triển giáo dục nghề nghiệp giai đoạn 2021 - 2030, tầm nhìn đến năm 2045 đã đặt ra nhiệm vụ đẩy nhanh chuyển đổi số cho các cơ sở giáo dục nghề nghiệp (GDNN). Trên cơ sở đó, việc ứng dụng công nghệ số trong GDNN là giải pháp quan trọng nhằm nâng cao chất lượng quản lý, đào tạo và sức cạnh tranh của nguồn nhân lực nước ta trên thị trường lao động thế giới. Bài viết dưới đây sẽ nêu rõ thực trạng và thách thức chuyển đổi số trong GDNN đồng thời đề xuất một số giải pháp tăng cường chuyển đổi số trong các cơ sở GDNN.

Chuyển đổi số trong giáo dục

Chuyển đổi số trong giáo dục nghề nghiệp

Thực trạng và thách thức công tác chuyển đổi số trong GDNN

GDNN là lĩnh vực có quan hệ mật thiết với chất lượng nguồn nhân lực và thị trường lao động. Theo báo cáo của Viện toàn cầu McKinsey, đến năm 2030, có đến 15% lực lượng lao động toàn cầu tương đương 400 triệu người lao động sẽ có nguy cơ mất việc bởi AI. GDNN cần bắt kịp với xu thế chuyển đổi số nhằm đào tạo lực lượng lao động chất lượng, toàn diện và tạo giá trị công việc năng suất cao, hiệu quả.

Tại Việt Nam, tính đến 2023 có 1.886 cơ sở GDNN, 399 trường cao đẳng, 429 trường trung cấp và 1.058 trung tâm GDNN với tỷ lệ hơn 80% học viên tốt nghiệp có việc làm. Điều này đã cho thấy chất lượng và hiệu quả giáo dục nghề nghiệp đáp ứng ngày càng tốt hơn nhu cầu sử dụng lao động của thị trường lao động. Nhằm tiếp tục nâng

cao chất lượng giảng dạy và học tập trong lĩnh vực đào tạo nghề, Tổng cục Dạy nghề đã xác định chuyển đổi số là một trong những giải pháp trọng tâm và mang tính chiến lược. Các cơ sở GDNN tại các tỉnh, thành phố đã chủ động tiếp cận và xây dựng kế hoạch chuyển đổi số, lồng ghép vào các chương trình giáo dục hàng năm. Lĩnh vực GDNN đã xây dựng Bộ tiêu chí, tiêu chuẩn cho việc đánh giá; module đào tạo “Năng lực số” trình độ trung cấp, cao đẳng; xây dựng và bước đầu đưa vào sử dụng hệ thống đào tạo trực tuyến, nền tảng học tập trực tuyến và cấp chứng chỉ cho gần 30.000 lượt người, ghi nhận 1.200 cán bộ quản lý và nhà giáo hoàn thành và có chứng chỉ các khóa tự học miễn phí về kiến thức căn bản chuyển đổi số trong GDNN trên nền tảng Atingi...

Những kết quả bước đầu đã đánh dấu bước chuyển mình tích cực trong ứng dụng công nghệ số; tuy nhiên các cơ sở GDNN vẫn phải đối mặt với nhiều thách thức sau:

Một là, thay đổi nhận thức của mỗi cá nhân, vẫn còn một bộ phận giảng viên chưa kịp thích nghi và chủ động với công nghệ số mới và một bộ phận người học ngại thay đổi phương thức học tập dẫn đến việc giảng dạy thiếu hiệu quả.

Hai là, nhiều cơ sở GDNN chưa quan tâm đầu tư phát triển công nghệ mới trong đào tạo quản lý. Trong khi đó, đây là điều kiện cần thiết để hỗ trợ nâng cao trách nhiệm giải trình, tự chủ GDNN trong kỷ nguyên công nghệ đột phá. Công tác số hóa (các dữ liệu) yêu cầu thời gian, công sức bởi số hồ sơ, tài liệu dạng giấy ở hàng nghìn cơ sở GDNN là một khối lượng khổng lồ.

Ba là, thiếu đồng bộ hạ tầng số bao gồm: máy tính, mạng internet, các ứng dụng, nền tảng hỗ trợ dạy học, nguồn học liệu mở, hệ thống phần mềm hỗ trợ kiểm tra, đánh giá.

Bốn là, thách thức trước sự đòi hỏi tính linh hoạt, cấp bách đáp ứng kịp thời đồng thời hai nhiệm vụ trọng yếu mà cách mạng công nghệ 4.0 đặt ra, đó là phải đào tạo được những nghề với việc làm chưa từng tồn tại trước đó và việc làm sử dụng công nghệ chưa từng được phát minh.

Một số giải pháp tăng cường ứng dụng công nghệ số trong các cơ sở GDNN

Qua phân tích thực trạng và thách thức của chuyển đổi số trong GDNN, dưới đây là một số giải pháp giúp đưa các tiến bộ của công nghệ thông tin vào đào tạo nguồn nhân lực.

Thứ nhất, đẩy mạnh tuyên truyền, nâng cao nhận thức về ứng dụng công nghệ số trong GDNN

Không chỉ thay đổi nhận thức của người dạy và người học mà còn từ cơ sở quản lý, cơ sở GDNN thông qua phương tiện truyền thông đại chúng, các chính sách về vai trò công nghệ thông tin trong GDNN.

Thứ hai, nâng cao chất lượng hạ tầng kỹ thuật, xây dựng nền tảng, công nghệ đồng bộ, hoàn chỉnh, thường xuyên

Yếu tố tiên quyết là nâng cấp Trung tâm dữ liệu GDNN hiện đại, tiên tiến. Xây dựng trung tâm hỗ trợ chuyển đổi số và điều hành hoạt động GDNN thông minh kết nối với các cơ sở GDNN trên toàn quốc. Trang bị thiết bị số, các thiết bị thực tập, phòng thí nghiệm, xưởng thực hành ảo, phòng học thông minh. Đồng thời, triển khai hệ thống phân tích dữ liệu, xây dựng mô hình dự báo trên nền công nghệ Bigdata,...

Thứ ba, bồi dưỡng phát triển năng lực dạy học của giảng viên và kỹ năng khai thác hệ sinh thái học tập của sinh viên

Giảng viên cần cập nhật các phương pháp dạy học tiên tiến giúp khai thác tối đa, hiệu quả những lợi ích nền tảng chuyển đổi số đem lại. Các cơ sở GDNN cần có hình thức huấn luyện và chuyển giao công nghệ thích hợp để người học cảm thấy không khó khăn khi khai thác hệ sinh thái học tập, chương trình tài nguyên số.

Thứ tư, phát triển học liệu số trong dạy học trực tuyến

Xây dựng chương trình, kế hoạch thiết kế dạy học trực tuyến, phát triển công cụ và phương tiện số; thiết kế tài liệu học tập số, video học tập và hoạt động tương tác trực tuyến; vận dụng phát triển học liệu số cho nội dung giảng dạy.

Thứ năm, đẩy mạnh hoạt động nghiên cứu khoa học

Chuyển giao công nghệ trong đào tạo và quản lý đào tạo, dự đoán xu thế mới và có sự chuẩn bị sẵn sàng cho những bước ngoặt cạnh tranh trong thị trường lao động.

Chuyển đổi số là một quá trình chuyển hóa toàn diện hệ sinh thái giáo dục nghề nghiệp, từ nhận thức, quản trị đến phương thức và kỹ thuật giảng dạy. Xu thế tất yếu này vừa là thách thức và cơ hội để tạo ra những bước đột phá trong giáo dục nghề nghiệp, đồng thời thúc đẩy hợp tác quốc tế trong đào tạo nguồn nhân lực. Quá trình chuyển đổi số là yêu cầu cấp thiết cho các cơ sở giáo dục nghề nghiệp trong việc áp dụng công nghệ số vào công tác quản lý và giảng dạy. Trên đây là những đề xuất mang tính định hướng tổng quát, cần được nghiên cứu cụ thể hơn, xây dựng kế hoạch chi tiết, và triển khai thử nghiệm. Kết quả thí điểm sẽ là nền tảng để triển khai đồng bộ trên quy mô lớn hơn trong tương lai.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. TSKH. Phạm Đỗ Nhật Tiến, (2020), *GDNN trong bối cảnh cách mạng công nghiệp 4.0*, Tạp chí Tuyên giáo.
2. Đồng Văn Ngọc, (2021), “*Một số đề xuất đổi mới phương pháp dạy học tại các trường cao đẳng GDNN trong thời kỳ chuyển đổi số*”, Tạp chí Giáo dục.
3. Bùi Văn Dũng, (2022), *Chuyển đổi số trong GDNN: Xu hướng trên thế giới và bài học cho Việt Nam*, Tạp chí Kinh tế và Phát triển.
4. ThS. Vũ Thế Việt và TS. Nguyễn Quốc Tuấn, (2023), “*Chuyển đổi số trong các cơ sở GDNN tại Việt Nam: Thực trạng và giải pháp*”, Tạp chí Kinh tế và Dự báo.